

Skaidrojums par pasūtītāja rīcību (iepirkuma procedūras pārtraukšanu) viena atlases prasībām atbilstoša pieteikuma vai piedāvājuma gadījumā

Ar Publisko iepirkumu likuma grozījumiem, kas stājās spēkā 2012.gada 1.augustā, ieviestas normas, kas vērstas uz tādas pasūtītāja rīcības novēršanu, kas var negatīvi ietekmēt konkurenci iepirkuma procedūrā. Publisko iepirkumu likuma **54.pants papildināts ar otro un trešo daļu** un **56.pants papildināts ar septīto un astoto daļu**.

Skaidrojumā izmantotie termini:

Kandidāts	Piegādātājs, kurš piedalās slēgtā konkursā līdz piedāvājuma iesniegšanai.
Pretendents	Piegādātājs, kurš ir iesniedzis piedāvājumu.
Atlases prasības	Prasības attiecībā uz piegādātāja iespējām veikt profesionālo darbību, tā saimniecisko un finansiālo stāvokli, tehniskajām un profesionālajām spējām, kā arī prasības attiecībā uz kvalitātes un vides aizsardzības pasākumu nodrošināšanu saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 40., 41., 42., 43. un 44.pantu.
Iepirkuma procedūras ziņojums	Pārskats, kas atspoguļo iepirkuma procedūras norisi. Ziņojumu sagatavo par katru iepirkuma procedūru pēc tam, kad pieņemts lēmums par šīs procedūras rezultātiem.

Publisko iepirkumu likuma 54.pants Kandidātu atlase slēgtā konkursā

(2) Ja tikai viens kandidāts atbilst visām kandidātu atlases nolikumā vai paziņojumā par līgumu noteiktajām kandidātu atlases prasībām, pasūtītājs pieņem lēmumu pārtraukt iepirkuma procedūru, izņemot šā panta trešajā daļā minēto gadījumu.

(3) Šā panta otrajā daļā minētajā gadījumā pasūtītājs var nepārtraukt iepirkuma procedūru, ja tas var pamatot, ka konkrētajā tirgū nedarbojas pietiekams kandidātu atlases prasībām atbilstošu piegādātāju skaits. Šajā gadījumā pasūtītājs šo pamatojumu norāda iepirkuma procedūras ziņojumā, papildus ietverot pamatojumu tam, ka izvirzītās kandidātu atlases prasības ir objektīvas un samērīgas.

Publisko iepirkumu likuma 56.pants Piedāvājumu vērtēšanas norise, lēmuma pieņemšana un konkursa rezultātu paziņošana atklātā un slēgtā konkursā	
<p>(7) Ja tikai viens pretendents atbilst visām atklāta konkursa nolikumā vai paziņojumā par līgumu noteiktajām pretendentu atlases prasībām, pasūtītājs pieņem lēmumu pārtraukt iepirkuma procedūru, izņemot šā panta astotajā daļā minēto gadījumu.</p>	<p>(8) Šā panta septītajā daļā minētajā gadījumā pasūtītājs var nepārtraukt iepirkuma procedūru, ja tas var pamatot, ka konkrētajā tirgū nedarbojas pietiekams pretendentu atlases prasībām atbilstošu piegādātāju skaits. Šajā gadījumā pasūtītājs šo pamatojumu norāda iepirkuma procedūras ziņojumā, papildus ietverot pamatojumu tam, ka izvirzītās pretendentu atlases prasības ir objektīvas un samērīgas.</p>

! Publisko iepirkumu likuma 56.panta septītās un astotās daļas regulējums, kas nosaka pasūtītāja rīcību **atklātā konkursā, attiecas uz pretendentu atlases posmu.** Publisko iepirkumu likuma 54.panta otrās un trešās daļas regulējums, kas paredz pasūtītāja rīcību **slēgtā konkursā, attiecas uz kandidātu atlases posmu.**

! Publisko iepirkumu likuma 54.panta otrās un trešās daļas, kā arī 56.panta septītās un astotās daļas regulējums attiecas gan uz gadījumu, kad pieteikumus slēgtā konkursā ir iesnieguši vairāki kandidāti vai piedāvājumus atklātā konkursā ir iesnieguši vairāki pretendenti, taču atlases prasībām ir atbilstošs tikai viens no tiem, gan uz gadījumu, kad vispār tikai viens kandidāts slēgtā konkursā ir iesniedzis pieteikumu vai viens pretendents atklātā konkursā ir iesniedzis piedāvājumu.

! Ņemot vērā apsvērumus, kas ir regulējuma ieviešanas pamatā, kā arī tulkotot kopsakarā Likuma 54.panta otro un trešo daļu, kā arī attiecīgi 56.panta septīto un astoto daļu, Iepirkumu uzraudzības birojs secina, ka šī **regulējuma mērķis ir novērst situācijas, kad iepirkuma dokumentos tiek ietvertas atlases prasības, kas nepamatoti ierobežo pasūtītāja vajadzībām atbilstošu piegādātāju konkurenci,** kā rezultātā procedūrā atlases prasībām atbilst tikai viens piegādātājs, kuram attiecīgi varētu tikt piešķirtas līguma slēgšanas tiesības.

Vienlaikus Iepirkumu uzraudzības birojs secina, ka praksē var būt situācijas, kad faktiski konkrētajā tirgū ir vairāki piegādātāji, kas atbilst pasūtītāja noteiktajām atlases prasībām, taču konkrētā iepirkuma procedūrā piegādātāji nav iesnieguši pieteikumus vai piedāvājumus nevis atlases prasību, bet citu iemeslu dēļ. Piemēram, tehnisko specifikāciju dēļ vai tādēļ, ka tie nav

ieinteresēti iegūt konkrētā līguma slēgšanas tiesības iepirkuma apjoma dēļ, vai tādēļ, ka ir aizņemti līdzīgi līgumu izpildē konkrētajā laika periodā.

No Likuma 54.panta otrās daļas un 56.panta septītās daļas vārdiskā formulējuma izriet pasūtītāja pienākums pārtraukt iepirkuma procedūru jebkurā gadījumā, kad tikai viens kandidāts vai pretendents atbilst iepirkuma dokumentos izvirzītajām atlases prasībām, ja vien nepastāv attiecīgi 54.panta trešajā daļā un 58.panta astotajā daļā paredzētie apstākļi. Taču var pastāvēt situācijas, kuras minētās likuma normas neregulē, savukārt likuma normu tieša piemērošana šajās situācijās būtu pretrunā šo normu mērķim, proti, ņemot vērā Likuma 54.panta trešās daļas un 56.panta astotās daļas regulējumu, Iepirkumu uzraudzības birojs secina, ka šādos gadījumos pasūtītājam nebūtu iespējams pierādīt, ka tirgū nedarbojas pietiekams skaits pasūtītāja noteiktajām atlases prasībām atbilstošu piegādātāju.

Iepirkumu uzraudzības biroja ieskatā likumdevēja mērķis nav bijis vērsties pret pasūtītājiem, liekot pārtraukt iepirkuma procedūras, tādējādi kavējot to un sabiedrības vajadzību apmierināšanu, gadījumos, kuros pasūtītāja rīcība, nosakot atlases prasības, nav bijusi par iemeslu konkurences ierobežošanai. Līdz ar to Iepirkumu uzraudzības biroja ieskatā Likuma 54.panta otrās un trešās daļas un 56.panta septītās un astotās daļas redakcijā ir konstatējams aizklāts likuma robs, proti, minētajās normās ietvertais regulējums aptver arī tādus gadījumus, kurus tam nevajadzētu aptvert.¹

Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, Iepirkumu uzraudzības birojs uzskata, ka Likuma 54.panta otrās un 56.panta septītās daļas piemērošana ir ierobežojama, pielietojot teleoloģiskās redukcijas metodi.² Attiecīgi, ievērojot Likuma 54.panta otrās un trešās daļas un 56.panta septītās un astotās daļas regulējuma jēgu un mērķi un vienlaikus pārāk plašo vārdisko formulējumu, kā arī leģitīmo interesi turpināt iepirkuma procedūras, lai nodrošinātu nepieciešamās vajadzības, ir secināms, ka **pienākums pārtraukt iepirkuma procedūru pasūtītājam neiestājas tad, ja ir konstatējams, ka konkrētajā tirgū ir vairāk nekā viens tā atlases prasībām atbilstošs piegādātājs, taču ir saņemts tikai viens kandidātu atlases prasībām atbilstošs pieteikums vai pretendentu atlases prasībām atbilstošs piedāvājums ar atlases prasībām nesaistītu iemeslu dēļ.**

Līdz ar to pasūtītājs, ja tas konstatē, ka faktiskā situācija atbilst gadījumam, kad Likuma 54.panta otrās un trešās daļas un 56.panta septītās un astotās daļas regulējums nevar tikt piemērots iepriekš minēto apsvērumu dēļ, tas **ir tiesīgs pieņemt lēmumu turpināt iepirkuma procedūru.**

Faktiskās situācijas konstatēšanai pasūtītājs izmanto tā rīcībā esošo informāciju par tā iepriekš rīkotajiem vai citu pasūtītāju rīkotajiem līdzīgiem iepirkumiem, kuros noteiktas tādas pašas kvalifikācijas prasības un kurās pieteikušies un par atbilstošiem atzīti citi kandidāti vai pretendenti, citu informāciju par konkrētajā tirgū darbojošos kandidātu vai pretendentu

¹ Kalniņš E. Tiesību tālākveidošana. Grām.: *Juridiskās metodes pamati*. Rīga: Latvijas Universitātes juridiskā bibliotēka, 2003, 137.-138.lpp.

² Neimanis J. Tiesību tālākveidošana. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2006, 158.- 159.lpp.

kvalifikāciju, kā arī tam pieejamo informāciju par iespējamiem piegādātāju apsvērumiem nepiedalīties šajā procedūrā (piemēram, piedalīšanās citos iepirkumos, sezonālitate, paralēli projekti, iepirkuma apjoms u.tml.). Vienlaikus **lēmums turpināt iepirkuma procedūru jāpamato**, norādot iepriekš minētos faktisko situāciju raksturojošos apstākļus iepirkuma procedūras ziņojumā, iekļaujot arī pamatojumu atlases prasību objektivitātei un samērīgumam.

! Ja atklāta vai slēgta konkursa ietvaros iepirkuma priekšmetam ir noteiktas vairākas daļas un ir atļauts iesniegt piedāvājumu vienā vai vairākās daļās vai tikai vienā daļā, Publisko iepirkumu likuma 54.panta otrās un trešās daļas un 56.panta septītās un astotās daļas piemērošana ir **attiecināma uz katru iepirkuma priekšmeta daļu atsevišķi**, ņemot vērā katrā atsevišķā daļā noteiktās kandidātu vai pretendentu atlases prasības.

! Ja kādā no daļām ir tikai viens tajā noteiktajām atlases prasībām atbilstošs kandidāts vai pretendents, bet citā daļā ir noteiktas identiskas vai stingrākas³ atlases prasības un pieteikumus vai piedāvājumus ir iesnieguši arī citi šīm atlases prasībām atbilstoši kandidāti vai pretendenti, ir secināms, ka konkrētā situācija pirmajā minētajā iepirkuma daļā radusies nevis atlases prasību dēļ, bet citu iemeslu dēļ, piemēram, ar pašu iepirkuma priekšmetu saistītu iemeslu dēļ (ja pasūtītājs var vienlaikus pamatot arī atlases prasību objektivitāti un samērīgumu ar līguma priekšmetu). Līdz ar to pasūtītājs ir tiesīgs Publisko iepirkumu likuma 54.panta otrās daļas un 56.panta septītās daļas regulējumu nepiemērot, atspoguļojot pamatojumu normu nepiemērošanai iepirkuma procedūras ziņojumā.

Publisko iepirkumu likuma 54.panta trešajā daļā un 56.panta astotajā daļā paredzētajā pamatojumā iekļaujamā informācija

- Pasūtītāja pamatojumā jābūt norādītam, kāpēc uzskatāms, ka izvirzītās prasības ir objektīvas un samērīgas, proti, objektīvi nepieciešamas iepirkuma līguma izpildei.

Pasūtītājs pamato nolikumā iekļauto atlases prasību nepieciešamību, ņemot vērā konkrēto iepirkuma priekšmetu. Attiecībā uz prasībām par piegādātājam nepieciešamo iepriekšējo pieredzi pasūtītājam jāizvērtē, vai izvirzīto prasību kopums nerada ar pasūtītāja vajadzībām nepamatotus (nesamērīgus) ierobežojumus dalībai iepirkuma procedūrā.

Tikai tas apstākļis vien, ka neviens ieinteresētais piegādātājs nav apstrīdējis nolikumā ietvertās atlases prasības, nevar būt pietiekams arguments izvirzīto prasību pamatotībai, bet tas var tikt norādīts vienīgi kā papildu arguments citiem pasūtītāja secinājumiem par prasību objektivitāti.

³ Tas ir, ja atbilst šīm atlases prasībām, tad atbilst arī pirmajā minētajā daļā noteiktajām atlases prasībām.

- Pasūtītāja pamatojumā jābūt norādītiem apstākļiem, kas apliecina to, ka konkrētajā tirgū nedarbojas pietiekams kandidātu vai pretendentu atlases prasībām atbilstošu piegādātāju skaits.

Ar konkrēto tirgu saprotams attiecīgā iepirkuma priekšmeta tirgus – tirgus dalībnieku loks, kuri varētu būtu ieinteresēti piedalīties konkrētajā iepirkumā (ņemot vērā tādus faktorus kā nepieciešamā kvalifikācija, iepirkuma priekšmeta specifika un apjoms, līguma izpildes vieta u.c.).

Vadlīnijas konkrētā tirgus noteikšanai ir pieejamas arī Konkurences padomes mājaslapā adresē http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/Vadlinijas%20konkrete%20tirgus%20noteiksanai.pdf

! Ja nav attiecīga pamatojuma, iepirkuma procedūru pārtrauc, nevis turpina vērtēt piedāvājuma atbilstību citām nolikumā izvirzītajām prasībām un tehniskajām specifikācijām. Līdz ar to pasūtītājs **nav tiesīgs piemērot sarunu procedūru, pamatojoties uz Publisko iepirkumu likuma 62.panta pirmo daļu.**

Iepirkuma procedūras pārtraukšana

Publisko iepirkumu likuma 54.panta trešajā daļā un 56.panta astotajā daļā paredzēto **pamatojumu pasūtītājs iekļauj iepirkuma procedūras ziņojumā.** Atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 38.panta otrajai daļai pasūtītājs nosūta šā likuma 32.panta trešajā daļā minēto informāciju visiem kandidātiem vai pretendentiem un iesniedz publicēšanai šā likuma 27.panta pirmajā daļā minēto paziņojumu, kā arī nosūta procedūras pārtraukšanas pamatojumu Iepirkumu uzraudzības birojam, norādot apstākļus, kas bija par pamatu procedūras pārtraukšanai.

! Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma grozījumiem, kas stāsies spēkā 2013.gada 1.aprīlī, pārtraucot iepirkuma procedūru, pasūtītājam saskaņā ar šā likuma 26.panta ceturto daļu būs jāiesniedz publicēšanai **paziņojums par grozījumiem, iepirkuma procedūras izbeigšanu vai pārtraukšanu,** kurā jānorāda apstākļi, kas bija par pamatu procedūras pārtraukšanai.

! Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma pārejas noteikumu 31.punktu šā likuma 8.panta pirmajā daļā minētās iepirkuma procedūras un tā septītajā daļā minētos iepirkumus, kā arī 8.¹pantā minētos iepirkumus, kas izsludināti, publicējot attiecīgi paziņojumu par līgumu, paziņojumu par veicamo iepirkumu vai paziņojumu par plānoto līgumu, līdz 2012.gada 31.jūlijam, pabeidz, tajā skaitā apstrīd vai pārsūdz, saskaņā ar šā likuma noteikumiem, kas bija spēkā iepirkuma procedūras vai iepirkuma izsludināšanas dienā. Līdz ar to Publisko iepirkumu likuma 54.panta otrās un trešās daļas, kā arī 56.panta septītās un

astotās daļas regulējums **nav attiecināms uz atklātu konkursu un slēgtu konkursu, kas izsludināts līdz 2012.gada 31.jūlijam.**

! Pienākums pārtraukt iepirkuma procedūru vai, turpinot to, sagatavot rakstveida pamatojumu, neattiecas uz B daļas pakalpojumu iepirkumu, 8¹.panta kārtībā veiktu iepirkumu, sarunu procedūru, metu konkursu, konkursa dialogu.

Pēc procedūras pārtraukšanas un pirms jaunas procedūras uzsākšanas pasūtītājs pārskata pretendentiem vai kandidātiem izvirzītās atlases prasības, lai tādējādi veicinātu konkurenci.

Pasūtītāja rīcība, konstatējot, ka iepirkuma procedūrā saņemts viens kandidātu atlases prasībām atbilstošs pieteikums vai viens pretendentu atlases prasībām atbilstošs piedāvājums

